

28.05.2014

Kokousaika 28.05.2014 kello 16:00 - 18:48

Kokouspaikka Metrovarikonkuja 6, Toimistokerros Iso nh.

Läsnä

Jäsenet

Kivekäs, Otso	puheenjohtaja
Simonen, Riina	varapuheenjohtaja
Kokkila, Kimmo	jäsen
Kälviä, Kari	jäsen
Lehtinen, Ari	jäsen
Oka, Sakari	jäsen
Tamminen, Lilja	jäsen
Vepsä, Sinikka	jäsen
Syrjälä, Marjaana	jäsen

Muut

Lahdenranta, Matti	toimitusjohtaja
Judström, Yrjö	hallintojohtaja
Sirviö, Pekka	yksikön johtaja
Hölttä, Tapio	metroliikennejohtaja
Saarikoski, Juha	yksikön johtaja
Maunuksela, Elina	viestintäpäällikkö
Mutka, Rain	asiamies
Päivärinta, Ari	asiantuntija
	paikalla: 95§
Kaunismäki, Raimo	asiantuntija
	paikalla: 96§

Puheenjohtaja

Otso Kivekäs

Esittelijät

Matti Lahdenranta	toimitusjohtaja
	93-98 §
Juha Saarikoski	yksikön johtaja
	99-100 §
Yrjö Judström	hallintojohtaja
	101-103 §

28.05.2014

Pöytäkirjanpitäjä

Rain Mutka

asiamies
93-103 §

28.05.2014

---

§	Asia	
93	Tj/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
94	Tj/2	Kaupunginvaltuuston kokouksissa 23.4.2014 ja 7.5.2014 tehtyjen päätösten täytäntöönpano
95	Tj/3	Liikennelaitoksen (HKL) talousarvioehdotus 2015 ja taloussuunnitelmaehdotus vuosille 2015-2017
96	Tj/4	Automaattimetron tilannekatsaus / 8.5.2014
97	Tj/5	Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnan lausunto hallintomalliselvityksestä
98	Tj/6	Liikennelaitos -liikelaitoksen hallintojohtajan avoimen viran hoitajan määrääminen
99	Infraj/1	Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnan lausunto koskien Raitioliikenteen linjastosuunnitelmaa 2014-2024
100	Infraj/2	Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnan lausunto koskien aloite ja vetoomus Suomenlinnaseura ry Suomenlinnan asukkaiden ja Suomenlinnassa työskentelevien sujuvien liikenneyhteyksien kehittämiseksi
101	Haj/1	Ilmoitusasiat
102	Haj/2	Liikennelaitoksella tehtyjen päätösten seuraaminen
103	Haj/3	Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano

28.05.2014

Tj/1

---

§ 93

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti todeta kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi sekä valita jäsenet Syrjälän (varalla Lehtinen) ja Kokkilan (varalla Simonen) tarkastamaan tämän kokouksen pöytäkirjan.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Lahdenranta

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Lahdenranta

§ 94

Kaupunginvaltuuston kokouksissa 23.4.2014 ja 7.5.2014 tehtyjen päätösten täytäntöönpano

Päätös

Liikennelaitos –liikelaitoksen johtokunta päätti merkitä tiedoksi ja mahdollisia toimenpiteitä varten kaupunginvaltuuston päätösluettelot 23.4.2014 ja 7.5.2014 sekä päätösluetteloihin liittyvät kaupunginhallituksen täytäntöönpanopäätökset 28.4.2014 (513 §) ja 12.5.2014 (561 §).

Kaupunginhallitus on päätöksillään 28.4.2014 (513 §) ja 12.5.2014 (561 §) lähettänyt kaupunginvaltuuston 23.4.2014 ja 7.5.2014 pitämien kokousten päätösluettelot tiedoksi sekä niihin toimenpiteisiin ryhtymistä varten, joihin päätökset antavat aihetta asianomaisella hallinnon alalla. Samalla kaupunginhallitus on päättänyt, että kaupunginvaltuuston kyseiset päätökset saadaan mahdollisista valituksista huolimatta panna täytäntöön kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti.

Otteet johtokunnalle seuraavissa asioissa:

Kvsto 7.5.2013 / asia nro 9:

Eron myöntäminen Liikennelaitos -liikelaitoksen toimitusjohtajalle

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Lahdenranta

Liitteet

1 0814HKLjk_Kvsto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Lahdenranta

Liitteet

1 0814HKLjk_Kvsto

28.05.2014

Tj/3

§ 95

Liikennelaitoksen (HKL) talousarvioehdotus 2015 ja taloussuunnitelmaehdotus vuosille 2015-2017

HEL 2014-002667 T 02 02 00

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti merkitä tiedoksi liikennelaitoksen vuoden 2015 talousarvioesityksen ja vuosien 2015-2017 taloussuunnitelmaesityksen sekä lähettää ne edelleen kaupunginhallitukselle.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Lahdenranta

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi
Matti Lahdenranta, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
matti.lahdenranta(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HKL Talousarvio- taloussuunnitelmaesitys 2015-2017_28.5.2014
- 2 HKL_kaupungin talousarviokirjaan tuleva perusteluteksti TAE 2015_28.5.2014

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

Yleistä

Johtokunnan jäsenille jaetaan esityslistan liitteenä HKL:n talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys vuosiksi 2015 – 2017. Suunnitelma sisältää tulostavoitteet, toimintasuunnitelman, tulos- ja rahoituslaskelmat sekä investointi- ja henkilöstösuunnitelman. Investointisuunnitelma on tehty vuosille 2015 – 2024. Listan liitteenä on myös HKL:n perustelutekstiehdotus Helsingin kaupungin talousarviokirjaan.

Laitoksen yhteistyötoimikunta on käsitellyt talousarvion kokouksessaan 21.5.2014. Lopullinen talousarvioesitys tuodaan johtokunnan hyväksyttäväksi elokuussa.

Talousarvion sitovat tavoitteet

Postiosoite
PL 1400
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hkl@hel.fi

Käyntiosoite
Toinen linja 7 A
Helsinki 53
www.hkl.fi

Puhelin
+358 9 310 1071
Faksi
+358 9 310 35051

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
800013-1351509
Alvno
FI02012566

Talousarviossa on esitetty HKL:n sitovat toiminnalliset tavoitteet:

- Tilikauden tulos vähintään nolla.
- Raitio- ja metrolikenteen asiakastyytyväisyys vähintään vuoden 2013 tasolla (Raitio 2013: 3,96; Metro 2013: 3,99).
- Raitiolikenteen luotettavuus on 99,85 % (2013: 99,87 %) ja metrolikenteen 99,96 % (2013: 99,96 %).
- Metroasemat ovat siistit ja odottamisolosuhteet raitiovaunupysäkeillä ovat hyvät, tavoite 3,72 (2013: 3,70).

Talousarvion muut tavoitteet

Talousarviossa on esitetty tavoitteet myös henkilöstötuloksen sekä kehittämistuloksen osalta. Henkilöstötulosta mitataan työhyvinvointikyselyn avulla ja mitattavia asioita ovat henkilöstön tyytyväisyys ja johtamisen arvosana. Kehittämistavoitteita talousarviossa on listattu yhteensä 20 kappaletta ja niistä tärkeimmät liittyvät raitiovaunu- ja metrojunahankintojen etenemiseen, raitiovaunuliikenteen nopeuttamiseen yhteistyössä KSV:n ja HSL:n kanssa sekä metron automatisoinnin edistymiseen.

Käyttötalous 2015

HKL:n liikevaihto on 158,5 (2014: 153,3) milj. euroa vuonna 2015. Liikevaihto muodostuu seuraavista eristä:

- HSL:ltä laskutettavista liikennöintikorvauksista raitiolikenteestä 50,5 (2014: 49,7) milj. euroa, metrolikenteestä 28,2 (2014: 25,3) milj. euroa ja Suomenlinnan lauttaliikenteessä 4,0 (2014: 3,9) milj. euroa eli yhteensä 82,7 (2014: 78,9) milj. euroa. Metrolikenteen liikennöintikorvaus sisältää ns. lisäkorvausta 2,2 milj. euroa, jolla on tarkoitus korvata Länsimetron käyttöönottoon liittyviä menoja, joita varsinainen liikennöintikorvaus ei kata vielä vuonna 2015. Lisäkorvauksella katetaan metrovarikon laajentamisen kustannuksia sekä lisähenkilöstön palkkaamisesta aiheutuvia kuluja.
- HSL:ltä laskutettavasta infrakorvauksesta 63,7 (2014: 66,7) milj. euroa. Infrakorvaus sisältää metro-, raitio-, juna-, bussi- ja lauttaliikenteenliikenteen infraomaisuuden pääomakuluja sekä ylläpito- ja hallintokuluja. Infrakorvauksen poisto-osuus laskee vuonna 2015, koska osa vanhan omaisuuden poistokorvauksista loppuu vuonna 2014.
- Helsingin kaupungilta saatavasta tuesta 11,8 (2014: 7,5) milj. euroa. Tuella korvataan sellaiset infran kaltaiset menoerät, joita HKL ei voi laskuttaa HSL:ltä HSL:n perussopimuksen mukaan.

- Muista myyntituotoista 0,2 (2014: 0,2) milj. euroa, joka sisältää raitioliikenteen tilausajotuottoja.

Valmistusta omaan käyttöön on 5,3 (2014: 5,1) milj. euroa, joka sisältää ratojen rakentamiseen ja kunnossapitoon liittyviä töitä sekä vanhojen raitiovaunujen peruskorjauksia.

Liiketoiminnan muut tuotot, 15,1 (2014: 17,1) milj. euroa, koostuvat pääosin vuokra- ja mainostuloista. Vuonna 2014 liiketoiminnan muista tuotoissa on mukana informaatiojärjestelmien laskutusta HSL:ltä, mikä tulee pienenemään noin 1 milj. eurolla vuonna 2015.

Aineita ja tarvikkeita on budjetoitu 15,7 (2014: 15,6) milj. euroa. Suurin erä on sähkömaksut 8,9 (2014: 8,9) milj. euroa.

Ulkopuolisten palvelujen ostoihin on budjetoitu 33,8 (2014: 32,9) milj. euroa. Suurimmat yksittäiset menoerät ovat vartiointi 4,4 (2014: 4,5) milj. euroa, liikennevälineiden korjaukset ja huollot 4,4 (2014: 4,3) milj. euroa, suomenlinnan lauttaliikenteen korvaus 3,9 (2014: 3,6) milj. euroa, ratojen korjaukset ja huollot 3,4 (2014: 2,8) milj. euroa, koneiden korjaukset 3,3 (2014: 2,4) milj. euroa, asiantuntijapalvelut 2,3 (2014: 2,0) milj. euroa, rakennusten siivoukset 2,1 (2014: 2,1) milj. euroa, rakennusten ulkopuhdistukset 1,9 (2014: 2,0) milj. euroa ja rakennusten korjaukset 1,7 (2014: 2,5) milj. euroa.

Palkkojen ja palkkioiden arvioidaan olevan 42,9 (2014: 41,7) milj. euroa. Henkilösivukulut ovat yhteensä 14,2 (2014: 13,8) milj. euroa. HKL:n keskimääräinen henkilömäärä on 1106 henkilöä vuonna 2015. Keskimääräinen henkilömäärä nousee 10 henkilöllä vuodesta 2014.

Talousarviovuonna poistot ovat 36,5 (2014: 35,2) milj. euroa. Poistotasoa nostaa laajennetun metrovarikon vaihteittainen käyttöönotto, bussijokerin käyttöönotto sekä metroasemien ja raitioratojen peruskorjaukset. Toisaalta poistotasoa laskee informaatiojärjestelmien (mm. liikennevaloetus- ja matkakorttijärjestelmä) ja metrojunien poistojen pienentyminen vuoteen 2014 verrattuna yhteensä noin 1,6 milj. eurolla.

Liikelyijäämä on 27,2 (2014: 27,8) milj. euroa. Liikelyijäämä heikentää infrakorvauksen pienentyminen vuodesta 2014.

Lainojen korkokulut ovat 7,1 (2014: 4,3) milj. euroa vuonna 2015. Metroliikenteen kalustohankintoihin korkokuluja kohdistuu 1,3 milj. euroa ja raitioliikenteen kalustohankintoihin 0,7 milj. euroa. Infrainvestointien ja tuotantorakennuksiin liittyvien investointien rahoittamiseen nostettavien lainojen korkovaikutus on 5,1 milj. euroa.

28.05.2014

HKL maksama tuottotavoite pääomalle A on 9 % eli 8,4 milj. euroa vuodessa. Lisäksi HKL palauttaa Helsingin kaupungille HSL:ltä laskutetut infraomaisuuden korkotuotot 11,4 milj. euroa. Vastaavat korkotuotot ovat tulona HKL:n liikevaihdossa.

Investointivarausten lisäyksiä on budjetoitu 2,8 (2014: 3,9) milj. euroa ja poisterojen vähennyksiä 2,6 (2014: 2,4) milj. euroa.

Käyttötalous 2016-2017

Taloussuunnitelmavuodet 2016-2017 on suunniteltu vuoden 2015 rahanarvoon.

Vuonna 2016 menoja nostavat automaattimetron ja Länsimetron käyttöönotto syksyllä 2016. Poistot nousevat 7,9 milj. eurolla ja lainojen korot 3,7 milj. eurolla vuodesta 2015. Poistoja nostavat metron kulunvalvonnan käyttöönotto ja uusien metrovaunujen käyttöönotto vuoden 2016 aikana. Henkilöstökuluissa kasvua on 3,2 milj. euroa. Henkilöstömäärä nousee erityisesti metrolienteessä, jossa tarvitaan uusia kuljettajia Länsimetron liikennöintiä varten.

Vuonna 2016 aineet ja tarvike- sekä palveluostot lisääntyvät 6,0 milj. euroa, koska Länsimetron kaikki käyttökulut kiertävät HKL:n kautta. Länsimetron pääomakuluista se osuus, joka kuuluu Helsingille, on budjetoitu vuokramenoihin (vastikkeisiin).

Vuonna 2017 automaattimetro ja Länsimetro vaikuttavat menoihin koko vuoden osalta. Tämä näkyy nousuna kaikissa muissa menoryhmissä paitsi henkilöstökuluissa. Myös uusien raitiovaunujen käyttöönotto lisää poistojen nousua.

Vuosien 2016 ja 2017 menojen noususta liikennöintimenojen osuus tullaan kattamaan HSL:n liikennöintikorvaustuloilla. Metrolienteen osalta liikennöintisopimus tullaan päivittämän 1.8.2016 alkaen, kun Länsimetron liikennöinti alkaa.

Infrakulujen noususta ylläpitokulujen osuus kokonaisuudessaan sekä pääomakuluista puolet tullaan kattamaan HSL:n infrakorvauksella. Toinen puoli infran pääomakuluista katetaan kaupungin suoralla tuella. Länsimetron ylläpitokulut laskutetaan Helsingin osuuden osalta HSL:ltä infrakorvauksena ja Espoon osuuden osalta Espoon kaupungilta.

Investointisuunnitelma 2015-2024

Liikennelaitoksen investointisuunnitelma kattaa vuodet 2015-2024. Investointien yhteissumma on 1 247,6 milj. euroa.

Vuosien 2015-2024 suurin yksittäinen investointihanke on Kruunusilta ja siihen liittyvät radat 163,0 milj. euroa. Muita suuria hankkeita ovat uudet metrovaunut, raidejokeri, uudet raitiovaunut, Koskelan varikon uudistaminen ja automaattimetro.

Vuoden 2015 suurin yksittäinen investointihanke on uudet metrovaunut 70,5 milj. euroa. Muita suuria hankkeita ovat uudet raitiovaunut, Jokeri 2, automaattimetro sekä Myllypuron ja Hakaniemen metroasemien peruskorjaukset.

Rahoitus 2015-2017

HKL nostaa uutta lainaa 394,5 milj. euroa vuosina 2015-2017. Tästä lainamäärästä kohdistuu infrainvestointien sekä varikoiden laajennuksien ja peruskorjauksien rahoittamiseen 146,5 milj. euroa. Uusien metrovaunujen rahoittamiseen tarvitaan lainarahoitusta 162,5 milj. euroa ja uusien raitiovaunujen 85,5 milj. euroa.

Omavaraisuusaste on 53,7 % vuonna 2015, 47,0 % vuonna 2016 ja 42,2 % vuonna 2017.

Vaikutus kaupungin talouteen 2015-2017

HKL:n vaikutus kaupungin talousarvioon tulee kolmen erän kautta: peruspääoman tuotto, HSL:n infrakoron palautus ja kaupungin suora tuki HKL:lle. HKL:n nettovaikutus kaupungin talouteen on 8,0 milj. euroa vuonna 2015, 5,0 milj. euroa vuonna 2016 ja -0,8 milj. euroa vuonna 2017.

Kaupunki maksaa HKL:lle suoraa tukea 11,8 milj. euroa vuonna 2015, 16,3 milj. euroa vuonna 2016 ja 24,2 milj. euroa vuonna 2017.

HKL tarvitsee kaupungin suoraa tukea, koska HKL:llä on inframenoja, joita HKL ei voi laskuttaa HSL:ltä tai muilta tahoilta. HSL:n ja kaupunkien välisessä infrasopimuksessa on määritetty, että infran pääomakuluista kaupungit voivat laskuttaa puolet HSL:ltä. Toinen puolisko infran pääomakuluista jää suoraan kaupunkien maksettavaksi; Helsingin osalta HKL laskuttaa infraomaisuuden poistoista 50 % kaupungilta ja infraomaisuuden hankintaan kohdistetut todelliset korkokulut 100 %:sti, koska HKL palauttaa HSL:ltä laskutettavan laskennallisen infrakoron täysimääräisesti kaupungille. Lisäksi HSL:n infrasopimuksessa on rajattu pois tiettyjä infratoimintoja kuten liityntäpysäköinti, bussipysäkit ja polkupyöräinfra. Infrasopimuksessa on määritetty myös, että infrakorvauksia voi laskuttaa HSL:ltä vasta kun infrakohde on otettu käyttöön; Länsimetro Oy laskuttaa hallintovastikkeita HKL:ltä vuosina 2015-2016, jotka kaupunki joutuu

28.05.2014

Tj/3

korvaamaan HKL:lle suorana tukena. Kaupungin tukeen sisältyy myös infran luonteisia eriä kuten bussiliikenteen valmiusmaksut ja Suomenlinnan tavaraliikennekorvaus, joihin HKL ei saa erillistä korvausta muualta.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Lahdenranta

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi
Matti Lahdenranta, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
matti.lahdenranta(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HKL Talousarvio- taloussuunnitelmaesitys 2015-2017_28.5.2014
- 2 HKL_ kaupungin talousarviokirjaan tuleva perusteluteksti TAE 2015_28.5.2014

28.05.2014

§ 96

Automaattimetron tilannekatsaus / 8.5.2014

HEL 2011-005973 T 08 00 02

Päätös

Liikennelaitos -liikelaituksen johtokunta päätti merkitä tiedoksi asiasta saadun informaation.

Liikennelaitos -liikelaituksen johtokunta päätti kehottaa Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitosta varmistamaan neuvotteluissa Siemensin kanssa, että länsimetron liikenne voidaan käynnistää suunnitellusti elokuussa 2016.

Siltä varalta, että asiasta ei saada Siemensin kanssa ratkaisua, Liikennelaitos -liikelaituksen johtokunta kehottaa Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitosta selvittämään nopealla aikataululla myös muita sellaisia ratkaisuja, joiden avulla metrolinnojen liikenne voidaan käynnistettyä länsimetron valmistumisen myötä Länsimetro Oy:n edellyttämässä aikataulussa.

Käsittely

Vastaehdotus:

Otso Kivekäs: Lisätään päätöksen loppuun:

Johtokunta kehottaa liikennelaitosta varmistamaan neuvotteluissa Siemensin kanssa, että länsimetron liikenne voidaan käynnistää suunnitellusti elokuussa 2016.

Siltä varalta, että asiasta ei saada Siemensin kanssa ratkaisua, johtokunta kehottaa liikennelaitosta selvittämään nopealla aikataululla myös muita sellaisia ratkaisuja, joiden avulla metrolinnojen liikenne voidaan käynnistettyä länsimetron valmistumisen myötä Länsimetro Oy:n edellyttämässä aikataulussa.

Kannattajat: Marjaana Syrjälä

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Lahdenranta

Lisätiedot

Matti Lahdenranta, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
matti.lahdenranta(a)hel.fi

Päätösehdotus

Postiosoite
PL 1400
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hkl@hel.fi

Käyntiosoite
Toinen linja 7 A
Helsinki 53
www.hkl.fi

Puhelin
+358 9 310 1071
Faksi
+358 9 310 35051

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
800013-1351509
Alvno
FI02012566

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päättää merkitä tiedoksi asiasta saadun informaation.

Esittelijän perustelut

Metron automatisointiprojektin tilanne on erityisesti toteutusaikatauluodotuksen suhteen kriittisellä polulla.

HKL:n lähtökohtana on, että Etenemissopimuksen mukaista aikataulua tulee noudattaa Helsingin metron automatisoinnissa, ja että Länsimetron automatisointi tulee tehdä niin, että Länsimetro voidaan avata matkustajaliikenteelle Länsimetron valmistumisen myötä syksyllä 2016.

Aikatauluviiveet:

HKL:n arvion 8.5.2014 mukaan Helsingin metron automatisointi on tällä hetkellä viiveessä (esimerkkinä Sopimuksen mukaisen 24 kuukauden testijakson alkaminen):

- alkuperäisen Sopimuksen mukaiseen sopimukseen verrattuna 61 kuukautta,
- Etenemissopimuksella Siemensin hyväksymän uuteen sitovaan aikatauluun verrattuna yhteensä 30 kuukautta.

HKL on edellyttänyt, että Siemens noudattaa Etenemissopimuksen mukaista aikataulua Helsingin metron automatisoinnin osalta.

HKL:n arvion mukaan länsimetron automatisoinnin toimittaminen on tällä hetkellä viiveessä (esimerkkinä Länsimetrosopimuksen matkustajaliikenteen alkaminen, mahdollisuus automaattiajoon):

- länsimetron alkuperäiseen aikatauluun verrattuna 44 kuukautta
- Etenemissopimuksella Siemensin hyväksymän uuteen sitovaan aikatauluun verrattuna yhteensä 23 kuukautta, kun lähdetään Siemensin ilmoituksesta länsimetron avaamisesta operatiiviseen käyttöön 11/2017.

Siemensin viimeksi (4/2014) HKL:lle ilmoittama aikataulu on, että länsimetro voitaisiin avata liikenteelle 11/2017.

HKL ja Länsimetro ovat edellyttäneet, että länsimetron automatisointi tulee toteuttaa niin, että liikenne länsimetrolla voidaan aloittaa metron valmistumisen myötä syksyllä 2016.

28.05.2014

Metrovarikon automatisointi on tällä hetkellä viivästynyt noin kaksi (2) kuukautta verrattuna metrovarikon automatisoinnista sovittuun aikatauluun.

Valmistumisasteet:

Helsingin metron valmiusaste on 57,3 % (Siemensin ilmoitus, tilanne 31.3.2014), kun se kuukautta aikaisemmin (tilanne 28.2.2014) oli 57,2 %.

Siemensin ilmoituksen mukaan Helsingin metron valmistumisaste vaihtelee metron eri osa-alueiden kohdalla seuraavasti:

Helsingin metron valmiusaste on 57,3 % (Siemensin ilmoitus, tilanne 31.3.2014), kun se kuukautta aikaisemmin (tilanne 28.2.2014) oli 57,2 %.

Siemensin ilmoittama "osa-alue"	Valmiusaste (%)
Asetinlaite	100.0
Automaattijärjestelmä	94.5
Tiedon siirto	100.0
Käytönohjausjärjestelmä	95.2
Laiturinäytöt	100.0
Virran syöttö	100.0
Junien modifiointi	42.4
Laituriovet	9.0
YHTEENSÄ	57.3

Länsimetron automatisoinnin valmiusaste on 16,4 % (Siemensin ilmoitus, tilanne 14.4.2014), kun sen kuukautta aikaisemmin (tilanne 6.3.2014) oli 16,0 %.

Siemensin ilmoittama "osa-alue"	Valmiusaste (%)
Asetinlaite	18.1
Automaattijärjestelmä	16.0
Tiedon siirto	19.0
Käytönohjausjärjestelmä	16.0
Laiturinäytöt	19.0
Virran syöttö	18.0
M300 junat	20.0
Laituriovet	5.0
YHTEENSÄ	16.4

Metrojunayksiköiden automatisointi:

Yhden (1) M200-sarjan metrojunayksikön asennukset aloitettiin mutta lisäsuunnittelua ja asennuksia ei saatettu loppuun junan PLC:n turvallisuusongelmien takia. Ko. junayksikkö palautettiin HKL:lle ja katsastettiin manuaalisessa liikenteessä.

M200-sarjan automaattiajoasennetuille metrojunayksiköille on saatu myös Siemensin ISA:n (TUV) hyväksyntä 14.3.2014 ja ko. metrojunayksikkö voitiin palauttaa manuaaliseen liikenteeseen.

Siemensin palautettua M200-sarjan metrojunayksikön HKL:lle on aiemmin HKL aiemmin sovittujen menettelyjen mukaisesti luovuttanut Siemensille kolme (3) kappaletta jo aiemmin modifioitua ja automaattiajoon asennettua M100-sarjan metrojunayksikköä asennusten viimeistelyä ja koeajoja varten.

Siemens on huhtikuussa 2014 jatkanut edelleen M100-sarjan modifioitujen metrojunayksiköiden dynaamisia yöttestauksia. Siemens on ilmoittanut saavansa ko. testit tehtyä juhannukseen 2014 mennessä. Siemens on yötesteissä ensimmäistä kertaa testannut myös puoliautomaattiajotoimintoa metrolinjalla.

M100-sarjan kolmen Siemensille luovutetun junan asennusten loppuunvieminen alkoi huhtikuun lopulla ja Siemens on ilmoittanut aloittavansa varsinaiset asennustyöt toukokuun alussa.

Siemens on ilmoittanut aloittavansa M100-sarjan metrojunayksiköiden sarja-asennukset 1.9.2014. Siemens on ilmoittanut vaihtaneensa asennusten alihankkijaa.

Laiturioviratkaisu:

Erityisen aikataulukriittinen ongelma on ollut automaattisten laituriovien suunnittelu. Projektin Safety Board Meeting antoi 5.3.2014 hyväksynnän laiturioviratkaisulle, jossa laiturioviin tulee tuntoherkkä reuna. Siemensin tarvittava jatkosuunnittelu on edelleen käynnissä.

Muita projektiin liittyviä asioita

Länsimetron tunnelin viimeiset puhkaisut tehtiin 29.2.2014.

HKL on ilmoittanut Siemensille viimeksi projektin ohjausryhmän kokouksessa 5.2.2014, että Siemensin tulee ottaa huomioon länsimetron rakentamisen aikatauluviiveet ja sopeutua niihin joustavasti

sillä tavoin, että länsimetron automatisoinnin viivästys voidaan minimoida länsimetron automatisointia koskevan sopimuksen ehtojen mukaisesti. Metrovarikon osalta ns. "switch over" tapahtui 25.4.2014 (ohjelmistopäivitys).

Lisätyöt/lisätilaukset

HKL on tilannut toimitusjohtajan päätöksellä 5.2.2014 (16 §) Siemensiltä lisä- ja muutostöitä, koskien länsimetron automatisointia ja M300-metrojunayksiköiden junalaitekonfiguraatiomuutosta yhteensä 7.259.979,06 eurolla sillä varauksella, että lisätyöstä maksettava kauppahinta määräytyy lopullisesti osapuolten kesken viimeistään Etenemissopimuksen mukaisessa riidanratkaisumenettelyssä.

HKL ja Siemens neuvottelivat ko. lisätyöistä/lisätilauksista 19.3.2014 ja Siemens on lähettänyt nyt HKL:lle asiaan liittyvän kirjeen 3.3.2014, johon HKL on vastannut 19.3.2014.

HKL pyrkii asiassa edelleen mahdollisimman nopeaan ratkaisuun niin, että riidat erimielisyydet lisätilaukseen liittyen voidaan ratkaista Etenemissopimuksen mukaisessa erimielisyyksien ratkaisumenettelyssä.

Siemens on lähettänyt tarjouksen laituriovien lisä- ja muutostöistä 21.3.2014 niin, että tarjouksen kokonaishinta on noin 10,55 milj. euroa.

HKL on Etenemissopimuksen mukaisesti kirjeellään HKLMA-C1114 28.3.2014 ohjeistanut Siemensin toteuttamaan laituriovet Helsingin metroon ja länsimetroon sellaisen toimivan ratkaisun mukaisesti, jonka Siemens esitteli TTR:ssä ja joka käsiteltiin myös edellisessä ohjausryhmän kokouksessa.

HKL on edellä tarkoitetussa vastauksessaan 28.3.2014 Siemensin tarjoukseen 21.3.2014 katsonut, että Siemensin tulee toimittaa laituriovet sekä Helsingin metron että länsimetron automatisoituun järjestelmään ilman HKL:lle aiheutuvia lisäkustannuksia. Siemens ei ole vielä 8.5.2014 vastannut HKL:n edellä mainittuun kirjeeseen 21.3.2014.

Automaattimetron investointikustannukset / Helsingin metron automatisointi:

Automaattimetron investointityönumerolle, joka sisältää hankintasopimuksen perusteella maksetut maksut Siemensille, automaattimetroprojektin palkkakulut sekä muut hankkeesta aiheutuneet projektikulut, on kirjattu toteutuneista kuluja tähän mennessä 26,8 milj. euroa. Lisäksi hankintasopimuksella on

28.05.2014

maksettujen kustannusten lisäksi sidottuja varoja yhteensä 75,1 milj. euroa, joten käytetyt ja sidotut kustannukset ovat yhteensä 101,9 milj. euroa, kun hankepäätöksen mukainen enimmäiskustannus saa olla 115 milj. euroa.

Varikon laajennuksen automatisoinnin investointi:

Toteutuneita kustannuksia on yhteensä 9,0 milj. euroa. Sidotut kustannukset ovat 9,1 milj. euroa. Yhteensä 18,1 milj. euroa.

Länsimetron automatisointi / toteutuneet ja sitoutuneet kustannukset:

Länsimetron hankesuunnitelman enimmäishinnan korottaminen Helsingin osalta 217,5 milj. euroon on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 12.3.2013.

Länsimetron automatisoinnin M300-sarjan metrojunayksiköiden automatisoinnin kustannuksia seurataan osana M300-sarjan metrojunayksiköiden hankesuunnitelmaseurantaa.

Oikeudenkäynnit ja välimiesmenettely:

HKL:n tilaajaorganisaatiota työllistää myös helmikuussa 2014 alkanut Siemensin käynnistämä ensimmäinen oikeudenkäynti, jossa on kysymys Helsingin metron automatisointia koskevan sopimuksen ensimmäisen toimituserään liittyvästä maksuerästä pidätetystä viivästyssakosta ym.

Välimiesmenettely osapuolten erimielisyyksistä Sopimuksen, Länsimetrosopimuksen, Etenemissopimuksen yms. soveltamisesta käynnistyy näillä näkymin loppuvuonna 2015, vaikka länsimetron liikenteen käynnistäminen automatisoituna ei tuolloin ole vielä esillä sillä tavoin kuin Etenemissopimusta tehtäessä arvioitiin.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Lahdenranta

Lisätiedot

Matti Lahdenranta, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
matti.lahdenranta(a)hel.fi

Päätöshistoria

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) 08.05.2014 § 81

HEL 2011-005973 T 08 00 02

28.05.2014

Tj/4

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) päätti panna asian pöydälle.

16.04.2014 Ehdotuksen mukaan

27.03.2014 Ehdotuksen mukaan

06.03.2014 Vaali

13.02.2014 Pöydälle

23.01.2014 Ehdotuksen mukaan

19.12.2013 Ehdotuksen mukaan

21.11.2013 Ehdotuksen mukaan

31.10.2013 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

10.10.2013 Ehdotuksen mukaan

12.09.2013 Ehdotuksen mukaan

22.08.2013 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

08.08.2013 Ehdotuksen mukaan

06.06.2013 Ehdotuksen mukaan

02.05.2013 Ehdotuksen mukaan

18.04.2013 Ehdotuksen mukaan

21.03.2013 Ehdotuksen mukaan

07.03.2013 Ehdotuksen mukaan

16.10.2012 Ehdotuksen mukaan

17.09.2012 Ehdotuksen mukaan

23.08.2012 Pöydälle

04.06.2012 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

31.05.2012 Ehdotuksen mukaan

16.05.2012 Ehdotuksen mukaan

28.05.2014

03.05.2012 Esittelijän ehdotuksesta poiketen
15.04.2012 Esittelijän ehdotuksesta poiketen
04.04.2012 Ehdotuksen mukaan
22.03.2012 Ehdotuksen mukaan
20.03.2012 Ehdotuksen mukaan
08.03.2012 Ehdotuksen mukaan
16.02.2012 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan
26.01.2012 Ehdotuksen mukaan
20.01.2012 Ehdotuksen mukaan
22.12.2011 Ehdotuksen mukaan
01.12.2011 Ehdotuksen mukaan
17.11.2011 Ehdotuksen mukaan
03.11.2011 Ehdotuksen mukaan
18.10.2011 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Lahdenranta

Lisätiedot

Matti Lahdenranta, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
matti.lahdenranta(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 24.02.2014 § 244

HEL 2011-005973 T 08 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi katsauksen metron automatisointia koskevien sopimusten tilanteesta.

23.09.2013 Ehdotuksen mukaan

10.12.2012 Ehdotuksen mukaan

28.05.2012 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

28.05.2014

Tj/4

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Rakennus- ja ympäristötointa johtava apulaiskaupunginjohtaja 21.05.2012 § 23

HEL 2011-005973 T 08 00 02

Päätös

Rakennus- ja ympäristötointa johtava apulaiskaupunginjohtaja päätti ottaa liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnan 16.5.2012 § 92 tekemän metron automatisointia koskevan päätöksen kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Lisätiedot

Matikainen Kristiina, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

28.05.2014

Tj/5

§ 97

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnan lausunto hallintomalliselvityksestä

HEL 2013-010294 T 00 01 00

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti antaa HKL:n hallintomalliselvityksestä seuraavan lausunnon:

HKL:n johtokunta katsoo, että HKL:n toimintaa kannattaa jatkaa nykyiseen tapaan liikelaitoksena.

Liikelaitosmalli antaa kunnan sisäisessä toiminnassa riittävän läpinäkyvyyden HKL:n talouteen ja turvaa myös toiminnan läpinäkyvyyden kuntalaisten ja päätöksentekijöiden näkökulmasta kuntalain ja julkisuuslain mukaan.

Selvityksessä ei ole tullut esiin mitään merkittäviä hyötyjä, joita HKL:n tai osien siitä yhtiöittäminen toisi. HKL:n jakaminen useaan erilliseen toimijaan loisi uusia rajapintoja ja kangistaisi toimintaa tarpeettomasti.

Käsittely

Vastaehdotus:

Otso Kivekäs: Muutetaan päätös kuulumaan:

HKL:n johtokunta katsoo, että HKL:n toimintaa kannattaa jatkaa nykyiseen tapaan liikelaitoksena.

Liikelaitosmalli antaa kunnan sisäisessä toiminnassa riittävän läpinäkyvyyden HKL:n talouteen ja turvaa myös toiminnan läpinäkyvyyden kuntalaisten ja päätöksentekijöiden näkökulmasta kuntalain ja julkisuuslain mukaan.

Selvityksessä ei ole tullut esiin mitään merkittäviä hyötyjä, joita HKL:n tai osien siitä yhtiöittäminen toisi. HKL:n jakaminen useaan erilliseen toimijaan loisi uusia rajapintoja ja kangistaisi toimintaa tarpeettomasti.

Kannattajat: Ari Lehtinen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Muutetaan päätös kuulumaan: HKL:n johtokunta katsoo, että HKL:n toimintaa kannattaa jatkaa nykyiseen tapaan liikelaitoksena.

28.05.2014

Liikelaitosmalli antaa kunnan sisäisessä toiminnassa riittävän läpinäkyvyyden HKL:n talouteen ja turvaa myös toiminnan läpinäkyvyyden kuntalaisten ja päätöksentekijöiden näkökulmasta kuntalain ja julkisuuslain mukaan. Selvityksessä ei ole tullut esiin mitään merkittäviä hyötyjä, joita HKL:n tai osien siitä yhtiöittäminen toisi. HKL:n jakaminen useaan erilliseen toimijaan loisi uusia rajapintoja ja kangistaisi toimintaa tarpeettomasti.

Jaa-äännet: 1
Sakari Oka

Ei-äännet: 8
Kari Kälviä, Otso Kivekäs, Kimmo Kokkila, Ari Lehtinen, Riina Simonen, Marjaana Syrjälä, Lilja Tamminen, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Lahdenranta

Lisätiedot

Matti Lahdenranta, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
matti.lahdenranta(a)hel.fi

Päätösehdotus

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päättää antaa HKL:n hallintomalliselvityksestä seuraavan lausunnon:

Selvitysryhmä on tarkastellut laajasti ja monipuolisesti HKL:n toimintaympäristöä. Selvitysryhmän määrittelemät tavoitteet ovat relevantteja ja niiden suuntaan eteneminen on sekä kaupungin että HKL:n kannalta tärkeätä. Selvitysryhmä esittää HKL:n omistaman infran säilyttämistä liikelaitosmuodossa mutta operointitoimintojen yhtiöittämistä. Johtokunta toteaa, että toimintaympäristön ja olosuhteiden muuttuessa HKL:n hallintomallin muuttamistakin voidaan harkita.

Selvitysryhmä on nostanut tärkeimmiksi tavoitteiksi seuraavat neljä tavoitetta:

1. Pitkällä tähtäimellä tavoitteena on parantaa HKL:n toiminnan kilpailukykyisyyttä.

2. Hallintomallivaihtoehto mahdollistaa seudulliset infraan liittyvät ratkaisut.
3. Järjestelystä ei aiheudu olennaisia veroseuraamuksia.
4. Huomioidaan, että metron liikennöinnistä tulee seudullista vuonna 2016 kun Länsimetron osuus avautuu liikenteelle ja HKL:n toiminnan läpinäkyvyysvaatimus lisääntyy.

Johtokunta toteaa, että selvitystyöryhmän tärkeimmiksi nostamat tavoitteet ovat myös johtokunnan mielestä tavoitteista tärkeimpiä.

Johtokunta toteaa, että HKL:n toiminnallinen ja taloudellinen tilanne on tällä hetkellä hyvä mutta se ei poista tarvetta palvelun laadun ja toiminnan tehokkuuden eli kilpailukyvn edelleen kehittämiseen. HKL:ssä tullaankin edelleen painottamaan kilpailukyvn kehittämistä ja viemään eteenpäin kehittämistoimenpiteitä, joiden avulla HKL:n asema itsestään selvänä raitiovaunu- ja metroliikenteen tuottajana varmistetaan.

Johtokunta pitää tärkeänä sitä, että Helsingin ja koko Helsingin seudun raitio- ja metroliikenneinfrastruktuuria tulisi kehittää yhtenä kokonaisuutena. Seudun raitio- ja metroliikenne on kansainvälisesti ottaen suhteellisen pieni eikä sen kehittämisvastuuta ole tarkoituksenmukaista jakaa monelle eri organisaatiolle. Länsimetron rakentaminen Helsingin ja Espoon omistaman Länsimetro Oy:n toimesta on edennyt hyvin mutta Länsimetron jälkeen seuraavan seudullisen infrahankkeen toteuttajaksi ei tule perustaa uutta infrayhtiötä, esimerkiksi Raide-Jokeri Oy:tä vaan pikemminkin yhdistää HKL:n ja Länsimetro Oy:n osaaminen yhteen organisaatioon, jonka vastuulle annetaan raitio- ja metroinfran kehittäminen, hallinnointi ja ylläpito.

Johtokunta yhtyy selvitystyöryhmän kantaan siinä, että organisaatiojärjestelyistä ei saa aiheutua veroseuraamuksia ja pitää tärkeänä sitä, että valtion toimilla ei hankaloitettaisi kuntien toimintojen organisaatiojärjestelyjä.

Johtokunta on tietoinen siitä, että Länsimetron liikenteen käynnistyminen ja HKL:n hoitaman metroliikenteen ulottuminen Espoon kaupungin alueelle tuo uusia vaatimuksia toiminnan läpinäkyvyyden suhteen. Johtokunta toteaa kuitenkin, että HKL:n eri toimintayksiköt HKL-metroliikenne mukaan lukien ovat jo vuodesta 1995 alkaen olleet itsenäisiä taloudellisia yksiköitä, joilla on oma tuloslaskelma ja tase. Tämä varmistaa sen, että HKL:n eri yksiköiden toiminnot ovat jo nyt

läpinäkyviä eikä erityistä tarvetta läpinäkyvyyden edelleen lisäämiseksi ole.

Selvitysryhmän enemmistö ehdotti HKL:lle hallintomallia, jossa raideliikenteen operointi ja kalusto-omaisuus yhtiöitettäisiin viimeistään 1.1.2016 osakeyhtiöksi. Järjestelystä ei työryhmän mukaan aiheudu olennaisia veroseuraamuksia. Joukkoliikenneinfran ja kiinteistöosakkeiden omistus jäisivät liikelaitokseen mutta joukkoliikenneinfran järjestelyihin tultaisiin palaamaan myöhemmin, kun seudulliset ratkaisut selkeytyvät tai järjestelyt tulevat ajankohtaiseksi muiden syiden takia.

Johtokunta pitää tärkeänä sitä, että raitio- ja metroluennettä sekä raideliikenneinfraa hoidetaan organisaatiolla, joka mahdollisimman hyvin soveltuu itse tehtävien hoitamiseen. Helsingin kaupungin ja HKL:n tulee olla ajan hermolla ja varmistaa omalta osaltaan sen, että mikäli toimintaympäristössä on tapahtumassa olennaisia muutoksia niin kaupunki ja HKL ovat valmiit reagoimaan niihin mieluummin ennen kuin myöhään ja että ne ovat viemässä kehitystä eteenpäin siihen suuntaan, joka on sekä Helsingin että koko seudun etu. Tämä voi aiheuttaa tarvetta myös HKL:n hallintomallin muuttamiselle.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 24.4.2013 strategiaohjelman vuosille 2013 – 2016. Strategiaohjelman kohdassa "Omistajapolitiikka selkiytetään" todetaan yhtenä toimenpiteenä:

"Valmistellaan HKL:n operatiivisen toiminnan ja infran toimintamalli vuoden 2013 loppuun mennessä."

Strategian toimeenpanopäätöksessään 20.5.2013 kaupunginhallitus kehotti talous- ja suunnittelukeskusta yhteistyössä Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitoksen kanssa valmistelevaan ehdotuksen HKL:n operatiivisen toiminnan ja infran toimintamallin järjestämisestä vuoden 2013 loppuun mennessä.

Talous- ja suunnittelukeskus nimesi asiaa valmistelevaan seuraavan työryhmän:

Valmisteluryhmän sihteeriksi kutsuttiin konsernilakimies Atte Malmström. Valmisteluryhmä käyttää työssään apuna asiantuntijakonsulttina Ernst & Young Oy:tä.

Selvitystyö valmistui huhtikuussa ja siinä tarkasteltiin laajasti HKL:n toimintaympäristöä sekä HKL:n hallintomallivaihtoehtoja. Selvityksessä

tarkasteltiin, mikä toimintamalli on toiminnallisesti, taloudellisesti ja verotuksellisesti tehokkain ja käyttökelpoisin. Tavoitteena oli löytää HKL:lle hallintomalli, jossa huomioidaan pitkällä tähtäimellä myös seudullinen näkökulma.

Työryhmä selvitti seuraavia vaihtoehtoja:

0. HKL jatkaa liikelaitoksena.

- HKL:n nykyiset toiminnot jatkavat liikelaitosmuodossa.
- Uudet infrahankkeet HKL:n tytär-/osakkuusyhtiöinä.

1. HKL jatkaa liikelaitoksena ja sen osia yhtiötetään.

- HKL jatkaa toimintaansa liikelaitoksena. Infra on osa liikelaitosta.
- HKL:n sisäinen organisointi ja toiminta muuttuvat, raideliikenne yhtiötetään HKL:n alle omiksi osakeyhtiökseen.

2. HKL muuttuu osakeyhtiöksi.

- HKL muodostaa yhden osakeyhtiön.
- Raideliikenne ja infra pysyvät samassa osakeyhtiössä.

3. HKL jakautuu raideliikenteeseen ja infraan.

- HKL:n nykyinen rooli loppuu ja tilalle perustetaan Raideliikenne Oy ja Infra Oy, jotka hoitavat HKL:n tehtävät.
- Raideliikenne voidaan myös yhtiöittää useaksi eri yhtiöksi (raitiovaunuliikenne ja metrolinjat).

4. HKL sulautuu osittain tai kokonaan seudulliseen yhtiöön / hallintoon.

- HKL:n nykyinen rooli loppuu ja perustetaan seudullinen yhtiö/yhtiöt, esimerkiksi raideliikenne voidaan pitää omana osakeyhtiönään.

Työryhmän enemmistön kannaksi muodostui HKL:n hallintomalli, jossa raideliikenteen operointi ja kalusto-omaisuus yhtiötetään viimeistään 1.1.2016 osakeyhtiöksi. Järjestelystä ei aiheudu olennaisia veroseuraamuksia. Joukkoliikenneinfran ja kiinteistöosakkeiden omistus jäisivät liikelaitokseen. Joukkoliikenneinfran järjestelyihin tultaisiin palaamaan myöhemmin, kun seudulliset ratkaisut selkeytyvät tai järjestelyt tulevat ajankohtaiseksi muiden syiden takia.

Työryhmässä tuli esiin myös näkökulma nykyisen HKL-liikelaitoksen säilyttämisestä ja sen kehittämisestä. Perusteluna tälle näkemykselle tuotiin esiin, että tällöin säilytettäisiin toiminnallisesti yhtenäinen

28.05.2014

kokonaisuus, liikelaitoksella olisi esitetyn näkökulman mukaisesti saavutettavissa samat edut kuin yhtiötettäessä ja liikelaitosmalli integroituisi paremmin kaupungin muuhun organisaatioon.

Konsernijaosto käsitteli asiaa kokouksessaan 19.5.2014. Esittelijä esitti konsernijaoston päätettäväksi seuraavaa:

"Kaupunginhallituksen konsernijaosto esittää kaupunginhallitukselle seuraavaa:

Kaupunginhallitus päättää

- merkitä tiedoksi selvityksen Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaituksen operatiivisen toiminnan ja infran toimintamallin järjestämisestä sekä
- todeta, että toimintamallin järjestämistä koskeva asia tuodaan päätöksentekoon sen jälkeen, kun metropolihallintoon liittyvät joukkoliikennettä koskevat ratkaisut ovat selkiytyneet ja varainsiirtoverotukseen liittyvät tulkintakysymykset ovat ratkenneet."

Äänestyksen jälkeen konsernijaosto päätti äänin 5-3 poistaa päätösesityksestä toisen ranskalaisen viivan eli tekstin "todeta, että toimintamallin järjestämistä koskeva asia tuodaan päätöksentekoon sen jälkeen, kun metropolihallintoon liittyvät joukkoliikennettä koskevat ratkaisut ovat selkiytyneet ja varainsiirtoverotukseen liittyvät tulkintakysymykset ovat ratkenneet".

Konsernijaoston esitystä on tarkoitus käsitellä kaupunginhallituksen kokouksessa 9.6.2014.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Lahdenranta

Lisätiedot

Matti Lahdenranta, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
matti.lahdenranta(a)hel.fi

Päätöshistoria

Liikennelaitos -liikelaituksen johtokunta (HKL) 06.03.2014 § 44

HEL 2013-010294 T 00 01 00

Päätös

28.05.2014

Tj/5

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti merkitä tiedoksi asiasta saadun informaation.

13.02.2014 Ehdotuksen mukaan

23.01.2014 Ehdotuksen mukaan

19.12.2013 Ehdotuksen mukaan

21.11.2013 Ehdotuksen mukaan

10.10.2013 Ehdotuksen mukaan

12.09.2013 Ehdotuksen mukaan

22.08.2013 Ehdotuksen mukaan

08.08.2013 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Lahdenranta

Lisätiedot

Matti Lahdenranta, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
matti.lahdenranta(a)hel.fi

§ 98

Liikennelaitos -liikelaitoksen hallintojohtajan avoimen viran hoitajan määrääminen

HEL 2014-007018 T 01 01 01 01

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti määrätä hankintapäällikkö, ekonomi Eeva Hännisen hoitamaan liikennelaitos -liikelaitoksen hallintojohtajan virkaa 6337,05 euron mukaisin kokonaispalkkaeduin 1.7.2014 alkaen siihen saakka kunnes viran vakinainen hoitaja palaa hoitamaan virkaa.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Lahdenranta

Lisätiedot

Rain Mutka, asiamies, puhelin: 310 35108
rain.mutka(a)hel.fi

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto on päättänyt 7.5.2014 myöntää liikennelaitosliikelaitoksen toimitusjohtaja Matti Lahdenrannalle eron toimitusjohtajan virasta hänen siirtyessään 1.7.2014 alkaen erityistehtäviin ja 1.1.2015 alkaen eläkkeelle.

Kaupunginhallitus on päättänyt 12.5.2014 (565 §) määrätä hallintojohtaja Yrjö Judströmin hoitamaan HKL:n toimitusjohtajan avointa virkaa 1.7.2014 alkaen enintään siihen saakka kunnes viran vakinainen hoitaja ottaa viran vastaan, kuitenkin enintään 180 päivän ajan.

Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitoksen johtosäännön 5 §:n 2 kohdan mukaan johtokunnan tehtävänä on ottaa osastotasoisten yksiköiden päälliköt.

Hallintojohtajan viran väliaikaiseksi hoitajaksi esitetään määrättäväksi hallinto- ja talousyksikön hankintapäällikkö, ekonomi Eeva Hänninen. Hänninen on toiminut voimassa olevan hallintojohtajan sijaistamista

28.05.2014

Tj/6

---

koskevan päätöksen mukaan hallintojohtajan ensimmäisenä sijaisena hallintojohtajan estyneenä ollessa.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Lahdenranta

Lisätiedot

Rain Mutka, asiamies, puhelin: 310 35108
rain.mutka(a)hel.fi

§ 99

Liikennelaitos -liikelaituksen johtokunnan lausunto koskien Raitioliikenteen linjastosuunnitelmaa 2014-2024

HEL 2014-004594 T 08 00 02

Päätös

Liikennelaitos -liikelaituksen johtokunta (HKL) päätti antaa seuraavan lausunnon:

HSL on laatinut selvityksen raitioliikenteen linjastosta vuosille 2014-2024 sekä esittänyt linjastosuunnitelman vuodelle 2024. HSL:n linjastaselvitys on laadittu kiitettävällä tavalla vuorovaikutuksessa sekä matkustajien, kaupunkilaisten että sidosryhmien, mm. HKL:n kanssa. HKL on osallistunut linjastaselvitykseen osallistumalla yleisötilaisuuksiin, työn ohjausryhmään sekä antamalla asiantuntija-apua mm. liikennöintiä ja infran rakentamista koskien.

Selvityksessä on kirjattu merkittävällä tavalla ylös nykyisiin raitiolinjoihin liittyviä ongelmia. Linjastosuunnitelmassa on pohdittu paitsi nykyisten linjojen ongelmien ratkaisemista myös uusien liikkumistarpeiden sekä Helsingin uusien rakentuvien kaupunginosien aiheuttamaa muutospainetta raitioliikenteelle. Selvityksen tausta-aineistona on käytetty laajalti maankäytön, asumisen ja liikkumisen tietoja nykytilanteesta sekä tulevaisuudesta.

Linjastosuunnitelmassa on otettu lähtökohdaksi jo tiedossa olevat raitioliikenteen laajenemishankkeet vuoteen 2024 mennessä, vaikka päätöksiä toteuttamisesta ei olekaan tehty. Näitä ovat mm. Ilmalan, Hernesaaren ja Jätkäsaaren sekä Topeliuksenkadun uudet raitiotiet. Linjastosuunnitelmassa ei kuitenkaan oteta kantaa raitioliikenteen linjastoon Kalasataman alueella sekä Kruunuvuorella. Tämä on ymmärrettävää, sillä Helsinki ei ole tehnyt päätöstä raitioliikenteen toteuttamisesta Kalasatamaan tai Kruunuvuoreen. Tältä osin linjastosuunnitelma on puutteellinen ja vaatisi ehdottomasti täydennystä. Helsingin kaupungin, lähinnä kaupunkisuunnitteluviraston yhdessä HKL:n ja HSL:n kanssa tulee saattaa päätökseen Kalasataman ja Kruunuvuoren linjastosuunnitelma ennen uuden raitiovaunulinjaston hyväksymistä.

Samassa yhteydessä tulee laatia vielä kapasiteettitarkastelu nykyisille raitiotieradoille etenkin niiden kuormitettumilla osuuksilla Kaisaniemen ja Hakaniemen välillä sekä Kaivokadun ja Mannerheimintien risteyksessä. Nyt ehdotettu linjasto lisätynä

Kalasataman ja Kruunuvuoren raitiotielinjoilla saattaa aiheuttaa ongelmia eniten kuormitetuilla rataosuuksilla.

HSL:n raitioliikenteen linjastosuunnitelmassa on tehty hyviä ja kannatettavia valintoja raitioliikenteen liikennöinnin perusteista. Perusteeksi on otettu kaikille linjoille tasavuorovälit ja painotettu vaihtomahdollisuuksia linjojen välillä. Ehdotettu linjastosuunnitelma muodostuu muutamasta olennaisesta raitiolinjojen risteysalueesta, joissa vaihtoja on tiheästi joka suuntaan meneviin linjoihin.

Ehdotetussa linjastosuunnitelmassa on painotettu uusien liikkumistarpeiden mukaisesti poikittaisten yhteyksien parantamista. Ehdotukset linjojen 1, 7 ja 5 muuttamiseksi osittain poikittaista matkustamista palveleviksi voidaan pitää kannatettavina.

Linjastosuunnitelmassa olisi voitu tutkia vielä nykyistä enemmän eri liikennemuotojen tarjoamaa liikennettä samoilla väylillä. Linjastosuunnitelmassa ei ole otettu kantaa bussiliikenteen korvaamisesta raitiovaunuliikenteellä kantakaupungin alueella ja vilkkaimmilla väylillä. Tulevien muiden suurten liikennehankkeiden (esim. Pisara-rata) myötä myös bussiliikenteen linjasto tulee kokemaan muutostarpeita. Vaikka nämä tapahtuisivat vuoden 2024 jälkeenkin, niin raitiovaunulinjasto tulee olemaan olennainen osa Pisara-rataa täydentävää liikennettä. Linjasto tulee suunnitella siten yhdessä Pisanan pintaliikenteen liityntälinjaston kanssa ja esim. suunnitella Käpylän rautatieasemalle päättyvä liityntäliikenne toteutettavaksi raitiovaunuliikenteellä.

Linjastosuunnitelman mukainen liikennöinti tehostaa kaluston ja muiden resurssien käyttöä ja on siksi kannatettava. Vaikka uusi linjasto tarjoaa matkustajille entistä parempaa palvelua, voidaan se toteuttaa käyttäen nykyistä vaunumäärää. Ehdotettu linjasto tuo operointiin säästöjä verrattuna laajennetun nykyisen linjaston mukaiseen raitiovaunuliikenteeseen. Linjaston suunnittelussa on otettu huomioon myös kuljettajien sosiaalityötarpeet. Kokonaisuudessaan ehdotetulla laajuudella raitioliikenteen laajeneminen tarkoittaa kuljettajatarpeen kasvamista 8-10% nykyisestä.

Linjan 1 ehdotettu reitti on kannatettava ja parantaa varmasti linjan suosiota etenkin Helsinginkadun osuudella. HKL soisi sen kuitenkin kulkevan Fredrikinkadun rataa pitkin jo Arkadiankadun risteyksestä saakka. Linjaa 1 tulisi kehittää siten, että se kulkisi Fredrikinkatua koko matkan Arkadiankadulta Punavuoreen saakka. Tämä edellyttää puuttuvan rataosuuden rakentamista Urho Kekkosen kadun ja Bulevardin väliselle osuudelle. HKL:llä on tehty alustavia suunnitelmia

28.05.2014

radan toteuttamisesta. Päätös Fredrikinkadun radan puuttuvan osuuden rakentamisesta pitäisi tehdä ennen päätöstä linjaston muuttamisesta.

Linjojen 2 ja 3 muuttaminen ympyrälinjasta ympyrän kulkeviksi heilurilinjoiksi, joiden päätepysäkit ovat Pasilassa ja Meilahdessa, on kannatettava. Linjat tarjoavat kaivattua poikittaisliikennettä Pasilan ja Meilahden välille. Linjasto edellyttää kuitenkin Reijolankadun radan sekä Topeliuksenkadun radan toteuttamista. Helsingillä ei ole päätöstä näiden ratojen toteuttamisesta ja niiden toteutusaikataulusta tulisikin tehdä päätös ennen linjastosta päättämistä.

Linjan 4 ehdotetaan täydennettäväksi linjalla 5, joka kulkisi Rautatieaseman ja Katajanokan terminaalien välillä etenkin laivojen ruuhka-aikaan on erittäin kannatettava muutos. Tämän linjan käyttöönottoa tulisikin kiirehtiä jo muusta linjastosta riippumatta, sillä nykyisellään Katajanokan terminaalien liikennöinti ei tarjoa matkustajille riittävän laadukasta palvelua.

Linjan 6 uusi reitti edellyttää Hernesaaren raitiotieradan toteutumista, mistä ei kuitenkaan vielä ole tehty päätöstä. Toteutusaikataulu on myös avoin.

Linja 7 ehdotetaan muutettavan Meilahdesta Pasilan kautta kulkevaksi Sörnäisiin ja siitä keskustaan ja Jätkäsaareen kulkevaksi. Uusi linja toisi kaivattuja poikittaisyhteyksiä Meilahden sairaala-alueen ja Pasilan rautatieaseman välille. Linja kulkisi Pasilankadulta suoraan Pasilan sillalle ja Länsi-Pasilan suhteellisen hidas kierto jäisi pois. Tehty linjausvalinta Pasilassa on perusteltu, sillä Pasilan keskuksen ja Keski-Pasilan kehittymisen myötä alueen painopiste siirtyy pois Länsi-Pasilasta. Esitetty reitti nopeuttaa poikittaista matkustamista Pasilan asemalta etenkin länteen.

Linjan 7 toiseksi päätepisteeksi esitetään Länsisataman uutta terminaalia Jätkäsaareen. Linja 7 tulee näin täydentämään Länsisataman liikennettä. Esitetyt linjan 7 muutokset edellyttävät uuden kääntöpaikan rakentamista Meilahden sairaalalle, Reijolankadun radan toteuttamista, Pasilankadun ja Asemapäällikönkadun toteuttamista Pasilan keskustan rakentamisen yhteydessä sekä Saukonpaaden ja Länsisataman välisen yhteyden rakentamista.

Linjojen 8, 9 ja 10 reitit säilyvät pääosin entisellään. Linjaa 9 jatkettaneen Ilmalaan Pasilan keskustakorttelin valmistumisen jälkeen 2020 luvun alkupuolella. Samaten Jätkäsaareen molempia linjoja jatkettaneen Länsisataman laajentuessa. Linjojen liikennöintiin esitetään muutoksia, mm. yöliikenteen ja vuorovälien osalta.

28.05.2014

HSL:n ehdottama raitiovaunulinjasto edellyttää lukuisia suurempia ja pienempiä raitiovaunuradan laajentamistoimenpiteitä. Näistä tärkeimmät on käsitelty selvityksessä erikseen. Tärkeimpinä linjaston muodostumiselle voidaan pitää Reijolankadun radan, Meilahden kääntöpaikan, Topeliuksenkadun radan sekä Pasilan alueen muutoksia. Lisäksi HKL näkee, että ainakin Fredrikinkadun puuttuva osuus ja linja 1 siirtäminen sille olisi tehtävä linjaston toteuttamiseksi. Lisäksi laajenemistoimet Ilmalaan, Hernesaareen ja Jätkäsaareen tulee toteuttaa. Nykyisestä rataverkosta jää suunnitelmassa hyödyntämättä Fredrikinkadun Kampin osuuden lisäksi Linjojen radat sekä Länsi-Pasilan rata. Kahden jälkimmäisen hyödyntäminen linjastossa on haasteellista eivätkä radat ole liikennöinnin kannaltakaan optimaalisia. Linjojen radat ovat selvityksessäkin esitetyistä syistä epäedullisia vaihtoyhteyksien toteuttamiseksi. Jatkossa pitäisikin tutkia raitiotieradan rakentamista Toisen Linjan päästä esim. Sturenkadulle. Länsi-Pasilan raitiotierata on mutkikas ja pysäkkiväli siellä tiheä. Nykyaikaisen nopeaan liikennöintiin tähtäävän raitiotielinjan tuominen tälle rataosuudelle ei ole järkevää.

Ehdotetuista raitiotielinjojen laajenemis- ja täydentämistoimenpiteistä ei ole toistaiseksi yhdestäkään päätöksiä pl. Välimerenkadun rata. Helsingin tulee kehittää päätöksentekoprosessia raitiotiehankkeissa siten, että päätökset raitiotieradan rakentamisesta voidaan tehdä hyvissä ajoin. Rataverkolle tehtävät muutokset vaikuttavat paitsi linjastoon, myös radan ylläpidon ja rakentamisen kustannuksiin sekä varautumiseen liikennöintiin näillä radoilla. Ilman uskottavia ja sitovia päätöksiä rataverkon täydentämisestä ei raitiovaunuliikennettä pystytäkään kehittämään pitkäjänteisesti. Nykyisellään suunnittelu ja päätöksenteko raitiotiehankkeissa on hajaantunut vähintään neljään eri hallintokuntaan. Tätä prosessia on kehitettävä, jotta uudet ratahankkeet ja raitiotielinjaston kehittäminen ovat ylipäättään mahdollisia.

Esittelijä

yksikön johtaja
Juha Saarikoski

Lisätiedot

Artturi Lähdetie, kehittämispäällikkö, puhelin: 310 35245
artturi.lahdetie(a)hel.fi

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

28.05.2014

Kaupunginhallitus on pyytänyt HKL –liikelaitokselta lausuntoa HSL:n laatimaan raitioliikenteen linjastosuunnitelmaan vuosille 2014-2024 perjantaihin 30.5.2014 mennessä.

Esittelijä

yksikön johtaja
Juha Saarikoski

Lisätiedot

Artturi Lähdetie, kehittämisspäälikkö, puhelin: 310 35245
artturi.lahdetie(a)hel.fi

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 20.05.2014 § 152

HEL 2014-004594 T 08 00 02

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä on laatinut raitioliikenteen linjastosuunnitelman 2014-2024 luonnoksen yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosaston ja HKL-liikelaitoksen kanssa.

Raitioliikenteen linjastosuunnitelman 2014–2024 keskeisin tavoite on ollut huomioida raitioverkon lähitulevaisuuden laajennusten vaikutukset nykylinjastoon. Raitioliikennettä on tarkoitus laajentaa lähitulevaisuudessa mm. Jätkäsaareen, Hernesaareen, Ilmalaan, Laajasaloon ja Kalasatamaan. Tavoitteena on ollut laatia tehokas ja selkeä linjasto, joka vastaa mahdollisimman monen matkustajan liikkumistarpeisiin ja kasvattaa siten joukkoliikenteen matkustajamäärää ja lipputuloja. Lisäksi on huomioitu kaluston kasvu: matalalattiaiset raitiovaunut ovat selvästi suurempia kuin aikaisemmat nivelvaunut.

Suunnitelma muodostaa hyvän lähtökohdan raitioliikenteen kehittämiselle ja laajentamiselle lähivuosina. Esitetyllä linjastolla koko raitioliikennejärjestelmän tehokkuutta voidaan parantaa raitioverkon laajentamisen yhteydessä. Suunnitelman mukaisen linjaston liikennöinti on vuositasona 0,82 miljoonaa euroa edullisempaa kuin vertailuvaihtoehtoon 0+ liikennöinti. Vertailuvaihtoehtossa raitiolinjasto on ulotettu uusille asuinalueille, mutta nykyiseen raitiolinjastoon on tehty muutoin vain vähäisiä muutoksia.

28.05.2014

Linjaston suunnittelussa on huomioitu aikataulujen yhteensovittaminen, jolloin vilkkaimmille osuuksille saadaan useamman linjan muodostama tasainen vuoroväli ja runkolinjatyyppinen palvelu. Linjaston perusvuoroväli on 10 minuuttia, jolloin yhteisille osuuksille saadaan noin 5 minuutin vuoroväli. Vilkkaimmilla linjoilla 4 ja 10 ruuhka-ajan vuoroväli on 6 minuuttia. Heikkoudeksi jää sunnuntain vuorovälien säilyttäminen nykyisellä tasolla 12 minuutissa. Sunnuntain merkitys kauppa- ja tapahtumapäivänä on kasvanut ja kaupungin elinvoiman kannalta muiden päivien perusvuoroväliä vastaava 10 minuutin vuoroväli olisi perusteltu erityisesti kauppakeskustaa ja satamayhteyksiä palvelevilla linjoilla.

Linjastosuunnitelmassa esitetään nykyisten rengaslinjojen 2/3 ja 7A/7B purkamista. Vaikka rengaslinjat tarjoavat jonkin verran hyödyllisiä yhteyksiä, niitä on käytännössä mahdotonta liikennöidä sekä luotettavasti että aitoina renkaina. Luotettava liikennöinti edellyttää päätepysäkkitasauksia, jolloin päätepysäkin yli kulkevia matkoja ei tosiasiassa palvella rengaslinjana. Ilman päätepysäkkitasauksia liikennöinti on epäluotettavaa, jolloin ajoajoista joudutaan tekemään tarpeettoman pitkiä. Rengaslinjojen purkamisen vastineeksi suunniteltu linjasto parantaa poikittaisia yhteyksiä tihentämällä vuoroväliä Helsinginkadulla ja tarjoamalla uusia yhteyksiä Kalliosta ja Pasilasta Meilahteen ja Käpylästä Töölöön. Linjalle 1 esitetty viikonloppuliikenne parantaa myös Käpylän yhteyksiä.

Linjaston muutokset on suunniteltu toteuttaviksi vaiheittain arviolta vuodesta 2017 vuoteen 2024. Linjaston toteuttaminen edellyttää ensimmäisenä uusia raitioiteita Välimerenkadulle ja Reijolankadulle. Näiden rataosuuksien suunnittelu on syytä käynnistää mahdollisimman pian. Kiireellisesti on suunniteltava myös Meilahteen esitetty kääntöpaikka. Reijolankadun raitiotien ja Meilahden kääntöpaikan investoinnit ovat alustavien kustannusarvioiden perusteella kannattavia, kun huomioidaan linjastosuunnitelman toteuttamisesta saatavat säästöt verrattuna 0+ -vaihtoehtoon.

Linjastosuunnitelman laatimisen yhteydessä on tarkasteltu Välimerenkadun radan kannattavuutta. Välimerenkadun raitiotien hyöty-kustannussuhde on 1,37 verrattuna liikennöintiin keskustasta nykyisen Itämerenkadun radan kautta. Lisäksi Välimerenkadun linjaus palvelee selvästi paremmin Jätkäsaaren kasvavan alueen tarpeita. Reijolankadun ja Välimerenkadun radat olisi perusteltua ottaa käyttöön samanaikaisesti, jotta niihin liittyvät linjaston muutokset voitaisiin tehdä kerralla. Toistuvat linjastomuutokset ovat matkustajien kannalta huono vaihtoehto.

Suunnitelmassa esitetty yhteys Pasilasta Meilahteen on toteutettavissa vasta Pasilan keskuskorttelin työnaikaisten liikennejärjestelyjen päätyttyä arviolta vuonna 2021. Ennen yhteyden toteuttamista on arvioitava tarkemmin linjaston vaihtoehtoja Länsi-Pasilassa ja vaihtoehtoja on keskusteltava asukkaiden, yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa. Tavoitteena tulisi olla, että Pasilan raitioliikenteen järjestelyt voidaan toteuttaa ja Ilmalan raitiotie ottaa käyttöön samanaikaisesti heti työnaikaisten järjestelyjen päätyttyä.

Suora yhteys Pasilasta Meilahteen on tavoiteltava, koska bussiliikenne kyseisellä välillä on erittäin kuormittunut. Suunnitelmassa esitetty mahdollisuus harventaa runkolinjan 500 (Jokeri 0) vuoroväli neljästä minuutista kuuteen minuuttiin raitiotien toteutumisen myötä alentaisi liikennöintikuluja yli 500 000 euroa vuodessa ja helpottaisi merkittävästi linjan 500 luotettavaa liikennöintiä. Linja olisi muutoksesta huolimatta edelleen hyvin kuormitettu. Jatkossa on perusteltua tarkastella laajemmin bussiliikenteen ja raitioliikenteen tavoitelinjastoa ja työnjakoa Pasilan tasolla, kuten suunnitelman jatkotyötarpeissa on esitetty.

Suunnitelmassa esitetään raitiolinjan 2 siirtämistä Topeliuksenkadulle ja Nordenskiöldinkadulle suunnitellulle raitiotielle, mutta tämä muutos ei ole välttämätön suunnitelman toteuttamiseksi. Esitetty ratkaisu kuitenkin tukee kyseisen raitiotien yleissuunnittelua ja kannattavuuden arviointia. Topeliuksenkadun ja Nordenskiöldinkadun raitiotien mahdollisesta toteuttamisesta päätetään erikseen yleissuunnitelman valmistuttua.

Suunnitelmassa esitetään, ettei Fredrikinkadulle Kamppiin vuonna 2009 valmistuneella radalla olisi toistaiseksi raitioliikennettä. Käytöstä poistuva rataosuus olisi noin 400 metriä pitkä. Toisaalta Kampin aluetta palveltaisiin liikennöimällä Kampintorin pysäkin kautta kulkevaa rataa kahdella linjalla nykyisen yhden sijasta. Muutoksen perusteluna on bussi- ja raitiovaunuliikenteen työnjaon selkeyttäminen: Töölöstä Kamppiin liikennöidään busseilla ja Töölöstä keskustaan liikennöidään raitiovaunuilla. Työnjakoa olisi mahdollista muuttaa, jos aikaisemmin alustavasti suunniteltu rata Kampista Fredrikinkatua etelään Bulevardille rakennettaisiin. Suunnitelman mukainen linja 1 olisi oikaistavissa Fredrikinkadulle. Kyseisestä rataosuudesta ja tarvittavista linjastomuutoksista olisi perusteltua tehdä yleissuunnitelma ja arvioida mahdollisuudet toteuttaa rataosuus siten, että raitioliikenne Fredrikinkadulla Kampissa jatkuisi keskeytyksittä. Bussiliikenne kyseisellä osuudella on nykyisellään erittäin kuormittunutta.

Suunnitelmaan ei ole sisällytetty Laajasalon ja Kalasataman raitioiteita, koska niiden suunnitteluun liittyy edelleen merkittäviä

28.05.2014

epävarmuustekijöitä mm. Hanasaaren voimalaitoksen ja Laajasalon raitiotien linjausvaihtoehtojen osalta. Laajasalon ja Kalasataman raitiolinjasto suunnitellaan erikseen vuosien 2014 ja 2015 aikana, kun muista niihin vaikuttavista suunnitelmista on saatu riittävä varmuus.

Raitioliikenteen pidemmän aikavälin tavoitteellisesta laajuudesta ja roolista joukkoliikennejärjestelmässä valmistellaan esitys vuoden 2014 aikana osana kaupungin strategiaohjelman mukaista poikkihallinnollista ratikkaprojektia. Ratikkaprojekti päivittää myös uusien rataosuuksien tavoiteaikataulut linjastosuunnitelman lopputulokseen ja uusien alueiden kaavoitustilanteeseen perustuen. Jatkossa aikatauluja tarkistetaan vuosittain investointien suunnittelun tueksi. Koska uusi ratikkalinjasto on monin tavoin parempi kuin vanha, kaupunkisuunnittelulautakunta kehottaa kiirehtimään uuden linjaston käyttöönottoa mahdollisuuksien mukaan.

Käsittely

20.05.2014 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Lautakunta päätti muuttaa asioiden käsittelyjärjestystä siten, että se käsitteli asian Lsp/2 asian Vp/1 jälkeen.

Esittelijän muutos:

Ville Lehmuskoski: Kappaleessa (10) luku 120 000 euroa korvataan luvulla yli 500 000 euroa.

Vastaehdotus:

Osmo Soininvaara: (14 a) Koska uusi ratikkalinjasto on monin tavoin parempi kuin vanha, kslk kehottaa kiirehtimään uuden linjaston käyttöönottoa mahdollisuuksien mukaan.

Lautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Soininvaaran vastaehdotuksen.

Esittelijä

liikennesuunnittelupäällikkö
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Lauri Kangas, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37455
lauri.kangas(a)hel.fi

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) 08.05.2014 § 85

HEL 2014-004594 T 08 00 02

28.05.2014

Infraj/1

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti merkitä tiedoksi asiasta saadun informaation.

Esittelijä

yksikön johtaja
Juha Saarikoski

Lisätiedot

Artturi Lähdetie, projektipäällikkö, puhelin: 310 35245
artturi.lahdetie(a)hel.fi

28.05.2014

§ 100

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnan lausunto koskien aloite ja vetoamus Suomenlinnaseura ry Suomenlinnan asukkaiden ja Suomenlinnassa työskentelevien sujuvien liikenneyhteyksien kehittämiseksi

HEL 2014-006803 T 08 00 00

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

yksikön johtaja
Juha Saarikoski

Lisätiedot

Timo Juolevi, rakennuttajapäällikkö, puhelin: 310 78481
timo.juolevi(a)hel.fi

Päätösehdotus

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päättää antaa Suomenlinnan asukkaiden ja Suomenlinnassa työskentelevien sujuvien liikenneyhteyksien kehittämisestä seuraavan lausunnon:

Liikennelaitos -liikelaitos (HKL) on suunnitellut jo pitkään Suomenlinnan päälaiturin matkustajayhteyden parantamista. Suomenlinnan päälaiturilla on havaittu saapuvien ja lähtevien matkustajien liikennejärjestelyissä puutteita, mm. ruuhka-ajan jonotus, saapuvan ja lähtevän matkustajavirran kohtaaminen, opastus, lipun ostaminen. Suunnittelua on tehty yhteistyössä Suomenlinnan hoitokunnan, Museoviraston, Suomenlinnan Liikenne Oy:n (SLL), Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL), kaupunkisuunnitteluviraston ja rakennusvalvontaviraston kanssa. HKL on yhteistyössä osapuolten kanssa kehittänyt suunnitelmia. Suunnitelmissa on huomioitu myös Suomenlinnaseuran esittämät terminaalikatosta ja odotusaluetta koskevat asiat. HKL:n näkemyksen mukaan Suomenlinnan päälaiturin matkustajaterminaalikatos ja matkustajien liikennejärjestelyt ovat nyt muodostumassa turvalliseksi ja parhaaksi mahdolliseksi, mitä pieni ranta-alue ja alueen museohistoriallinen arvo sallii.

Suomenlinnan liikenteessä on käytössä samanlainen avoin lippujärjestelmä kuin raitio- ja metroliikenteessä. Kauppatorin ja Suomenlinnan päälaiturin laiturialueilla on nykyisin käytössä porttijärjestelmä, jolla lauttahenkilökunta laskee lauttaan tulevan

matkustajamäärän. Porttijärjestelmä ei tarkasta matkalippua ja eikä myöskään siten matkustajien matkustusoikeutta. Joukkoliikenteessä ei ole tällä hetkellä käytössä porttijärjestelmää, joka pystyy tarkastamaan matkustajan matkalipun, saati huomioida mahdollisen eriarvoisen matkustusoikeuden. HSL vastaa joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmästä sekä kyseisen järjestelmän hankinnasta. HKL:n vastuulla on ylläpitää ja huoltaa lippujärjestelmää. Kaupungin ja Suomenlinnan väliseen lauttaliikenteeseen on mahdollista järjestää laiturialueille tarvittava määrä portteja, joiden ominaisuudet vastaavat HSL:n strategian mukaista joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmää.

HKL omistaa Suomenlinnan laiturialueen terminaalit ja laiturivarusteet sekä vastaa laiturialueen turvallisesta ja toimivasta matkustajayhteydestä. Kaupungin ja Suomenlinnan välisen lauttaliikenteen suunnittelee ja järjestää HSL, joka hankkii koko Helsingin seudun joukkoliikenteen, bussi-, raitiovaunu-, metro-, lautta- ja lähijunaliikennepalvelut. HSL vastaa myös joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmästä sekä lippujen hinnoista. HSL on tilannut kaupungin ja Suomenlinnan välisen lauttaliikenteen SLL:ltä. SLL on HKL:n tytäryhtiö. Suomenlinnan lauttaliikennettä hoidetaan kahdella linjalla. Kauppatorilta lähtevä lautta liikennöi Suomenlinnan päälaiturille ja Katajanokan kärkeä lähtevä huoltolautta Suomenlinnan huoltolaituriin. Suomenlinnan hoitokunta hallinnoi ja huolehtii Suomenlinnan pään alueista.

Suomenlinnan päälaiturin matkustajaterminaalikatos ja matkustajien aitajärjestelyt sijaitsevat Iso-Mustasaaren ranta-alueella, jolla ei ole asemakaavaa. Rakentamiseen tarvitaan poikkeamispäätös, joka on saatu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta 6.9.2013. Poikkeamispäätöstä varten on laadittu luonnokset uudesta terminaalikatoksesta ja matkustajia ohjaavista aitajärjestelyistä. Luonnokset ovat olleet kaikkien osapuolten ja myös Suomenlinnaseuran nähtävänä. Museovirasto on puoltanut hanketta ja Suomenlinnan hoitokunta on antanut valtakirjan hankkeen puolesta. HKL ei ole kuitenkaan vielä hakenut suunnitelmien mukaiseen rakentamiseen rakennuslupaa.

Hankkeen suunnittelun edetessä, on tullut osapuolilta erilaisia toiveita parantaa aiempia suunnitelmia. Suomenlinnan hoitokunta on mm. tarjonnut läheisen Rantakasarin sisältä odotustilaa ja yleisö-wc -tiloja lauttamatkustajien käyttöön lautan liikennöintiä aikana. HKL on yhteistyössä Suomenlinnan hoitokunnan ja SLL:n kanssa kehittänyt suunnitelmia. Suunnitelmissa on huomioitu myös Suomenlinnaseuran esittämät terminaalikatosta ja odotusaluetta koskevat asiat. SLL:llä on linjaliikenteen harjoittajana edelleen vastuu siitä, että saapuvien ja

28.05.2014

Infraj/2

lähtevien matkustajien järjestelyjä käytetään ja niiden toiminnan mahdollisista ongelmista ja vikatiloista informoidaan HKL:ää. HKL vastaa katoksen ja laitteiden kunnossapidosta.

Esittelijän perustelut

Suomenlinnaseura ry on pyytänyt lausuntoa koskien aloite ja vetoamus Suomenlinnaseura ry Suomenlinnan asukkaiden ja Suomenlinnassa työskentelevien sujuvien liikenneyhteyksien kehittämiseksi.

Esittelijä

yksikön johtaja
Juha Saarikoski

Lisätiedot

Timo Juolevi, rakennuttajapäällikkö, puhelin: 310 78481
timo.juolevi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Aloite Suomenlinnaseura 3 4 2014.pdf
- 2 Taydennys aloite Suomalinnaseura 7 5 2014.pdf

Otteet

Ote

HKL:n toimitusjohtaja
Infran yksikön johtaja
Infran kiinteistöpäällikkö
Infran terminaalien isännöitsijä
HTY:n hallintojohtaja
HTY:n asiamies
Suomenlinnaseura ry

§ 101

Ilmoitusasiat

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti merkitä tiedoksi seuraavat ilmoitusasiat:

- Kaupunginhallituksen päätös 22.4.2014 (484 §): Kaisaniemen metroaseman nimen muuttaminen
- Kaupunginhallituksen päätös 28.4.2014 (507 §): V 7.5.2014, Eron myöntäminen Liikennelaitos –liikelaitoksen toimitusjohtajalle
- Kaupunginhallituksen päätös 22.4.2014 (517 §): Lausunto liikenne- ja viestintäministeriölle oikeudenmukaista ja älykästä liikennettä -loppuraportista
- Kaupunginhallituksen päätös 5.5.2014 (532 §): V 21.5.2014, Kaartinkaupungin katu- ja katuaukioalueiden a-b-c-d alueella -8 tason yläpuolista tilaa koskevan asemakaavan muuttaminen (nro 12165, Erottajan katuaukio)
- Kaupunginhallituksen päätös 5.5.2014 (536 §): Selvitys kaupunkikonsernin riskienhallinnasta vuodelta 2013
- Kaupunginhallituksen päätös 5.5.2014 (539 §): Lähiöprojektin toimintakertomus 2013
- Kaupunginhallituksen päätös 12.5.2014 (565 §): Liikennelaitos –liikelaitoksen toimitusjohtajan avoimen viran hoitajan määrääminen
- Länsimetro Oy:n kirje 15.5.2014: Länsimetron liikenteen käynnistämisen varmistaminen elokuussa 2016

Esittelijä

hallintojohtaja
Yrjö Judström

Liitteet

1 0814HKLjk_Ilmoitusasiat

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

hallintojohtaja
Yrjö Judström

28.05.2014

Haj/1

Liitteet

1 0814HKLjk_Ilmoitusasiat

28.05.2014

Haj/2

§ 102

Liikennelaitoksella tehtyjen päätösten seuraaminen

Päätös

Liikennelaitos –liikelaitoksen johtokunta päätti merkitä tiedoksi, että johtokunnan puheenjohtaja on ilmoittanut, ettei ota/esittele otettavaksi johtokunnan käsiteltäväksi esityslistan liitteessä mainittuja päätöksiä.

Esittelijä

hallintojohtaja
Yrjö Judström

Liitteet

1 0814HKLjk_Päätösten seuranta

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

hallintojohtaja
Yrjö Judström

Liitteet

1 0814HKLjk_Päätösten seuranta

28.05.2014

Haj/3

---

§ 103

Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti, että tämän kokouksen päätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, ellei erikseen toisin ole päätetty tai myöhemmin päätetä.

Esittelijä

hallintojohtaja
Yrjö Judström

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

hallintojohtaja
Yrjö Judström

28.05.2014

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL)

Otso Kivekäs
puheenjohtaja

Rain Mutka
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Marjaana Syrjälä

Kimmo Kokkila

Pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävänä Helsingin kaupungin kirjaamossa (Pohjoisesplanadi 11-13) 06.06.2014.

28.05.2014

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun 25 päivä tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

28.05.2014

Faksinumero: (09) 655 783
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13
Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto, Energia ja Satama)
(09) 310 13701 (Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimi)
(09) 310 13702 (Rakennus- ja ympäristötoimi)
(09) 310 13703 (Sivistystoimi)
(09) 310 13704 (Sosiaali- ja terveystoimi)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

2

MUUTOKSENHAKU HANKINTAPÄÄTÖKSEEN

Tähän päätökseen tyytymätön asianosainen voi hakea päätökseen muutosta vaatimalla hankintaoikaisua tai tekemällä valituksen markkinaoikeudelle taikka molemmat.

OHJEET HANKINTAOIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Oikaisuvaatimusaika

Asianosaisen on esitettävä vaatimus 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta ratkaisusta.

28.05.2014

Muutoksenhaku markkinaoikeuteen ei estä vaatimasta hankintaoikaisua.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi käyttäen ehdokkaan tai tarjoajan hankintayksikölle ilmoittamaa sähköistä yhteystietoa, katsotaan vastaanottajan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi tavallisena kirjeenä, ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei ehdokas tai tarjoaja näytä tiedoksiannon tapahtuneen myöhemmin.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolta hankintaoikaisua vaaditaan, on Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaituksen johtokunta.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto, Energia ja Satama)

(09) 310 13701 (Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimi)

(09) 310 13702 (Rakennus- ja ympäristötoimi)

(09) 310 13703 (Sivistystoimi)

(09) 310 13704 (Sosiaali- ja terveystoimi)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Postiosoite
PL 1400
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hkl@hel.fi

Käyntiosoite
Toinen linja 7 A
Helsinki 53
www.hkl.fi

Puhelin
+358 9 310 1071
Faksi
+358 9 310 35051

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
800013-1351509
Alvno
FI02012566

28.05.2014

Hankintaoikaisuvaatimus pannaan vireille kirjallisesti ilmoittamalla

- hankintayksikön päätös tai muu ratkaisu, johon hankintaoikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi.

Sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on mainittava oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi. Jos oikaisua vaativan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava myös tämän nimi sekä tarvittavat yhteystiedot.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin oikaisua vaativa haluaa vedota vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

VALITUSOSOITUS MARKKINAOIKEUDELLE

Valitusaika

Valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi käyttäen ehdokkaan tai tarjoajan hankintayksikölle ilmoittamaa sähköistä yhteystietoa, katsotaan vastaanottajan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi tavallisena kirjeenä, ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei ehdokas tai tarjoaja näytä tiedoksiannon tapahtuneen myöhemmin.

Hankintaoikaisun vireilletulo ei vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosaisella on oikeus hakea muutosta valittamalla markkinaoikeudelle.

28.05.2014

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään markkinaoikeudelle.

Markkinaoikeuden asiointiosoite on seuraava:

Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi
Faksinumero: 029 56 43314
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5
Puhelinnumero: 029 56 43300

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

28.05.2014

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

Ilmoitus valituksen tekemisestä hankintayksikölle

Valittajan tai hänen edustajansa on ilmoitettava kirjallisesti hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeudelle.

Ilmoitus on tehtävä osoitteeseen:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto, Energia ja Satama)

(09) 310 13701 (Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimi)

(09) 310 13702 (Rakennus- ja ympäristötoimi)

(09) 310 13703 (Sivistystoimi)

(09) 310 13704 (Sosiaali- ja terveystoimi)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Odotusaika

EU-kynnysarvot ylittävien hankintojen osalta hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 21 päivän kuluttua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksi.

Oikeudenkäyntimaksu

Markkinaoikeus perii asian käsittelystä maksua 244 euroa.

Pöytäkirja

28.05.2014

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

3

VALITUSOSOITUS

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

Päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksella vain se, joka on tehnyt alkuperäistä päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen.

Mikäli alkuperäinen päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa tähän päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksella myös

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Valitusaika

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Postiosoite
PL 1400
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hkl@hel.fi

Käyntiosoite
Toinen linja 7 A
Helsinki 53
www.hkl.fi

Puhelin
+358 9 310 1071
Faksi
+358 9 310 35051

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
800013-1351509
Alvno
FI02012566

28.05.2014

Kunnallisvalitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI

Faksinumero: 029 56 42079

Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5

Puhelinnumero: 029 56 42000

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

28.05.2014

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeus perii muutoksenhakuasian käsittelystä 97 euron oikeudenkäyntimaksun.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto, Energia ja Satama)

(09) 310 13701 (Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimi)

(09) 310 13702 (Rakennus- ja ympäristötoimi)

(09) 310 13703 (Sivistys- ja henkilöstötoimi)

(09) 310 13704 (Sosiaali- ja terveystoimi)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.